

УСТАВ  
НАРОДНО ЧИТАЛИЩЕ „Месемврия 2015” НЕСЕБЪР

**ГЛАВА I: ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ**

Чл.1 (1) С този устав се уреждат дейността, членството, управлението, имуществото, финансирането и издръжката на Народно читалище „Месемврия 2015”-гр. Несебър, наричано по-накратко в Устава „Читалището”.

(2) Седалището на Читалището е град Несебър, а адресът му на управление: гр. Несебър, - ул. „Месамврия“ 18

Чл.2. (1) Читалището е традиционно, самоуправляващо се, българско културно – просветно сдружение с нестопанска цел, изградено върху принципите на доброволността, демократизма и автономията.

(2) Читалището няма право да развива политическа или религиозна дейност.

Чл.3. В дейността на Читалището могат да участват всички граждани без ограничения, възраст, пол, политически и религиозни възгледи и етническо самосъзнание.

Чл.4. Читалището работи в тясно взаимодействие с учебни заведения, културни институти, обществени и стопански организации, фирми, и др. извършващи или подпомагащи културно-просветна дейност.

Чл.5. Читалището се съюзява, сътрудничи и координира своята дейност с други читалища на територията на Република България, за защита на своите интереси и за провеждане на съвместни дейности и инициативи като: фестивали, събори, тържества и др. на местно, регионално или национално равнище.

Чл.6. Читалището може да се сдружава с други читалища и сродни нестопански организации в обществена полза, без да се нарушава неговата автономия и самоуправление.

Чл.7. Читалището поддържа отношение на сътрудничество, координация и партньорство с държавни органи и организации, на които законите възлагат определени задължения.

**ГЛАВА II: ЦЕЛИ И ДЕЙНОСТИ НА ЧИТАЛИЩЕТО**

Чл.8 Целите на Читалището са:

а/ развитие и обогатяване на културния живот в град Несебър;

б/ запазване и популяризиране на местни обичаи и традиции;

в/ развитие на творческите заложби на членовете на читалището и представянето им под различна форма в обществото;

г/ разширяване на знанията на гражданите на град Несебър в различни области на науката, развитието и културата;

д/ възпитаване, утвърждаване на националното самосъзнание в населението;

е/ осигуряване на достъп до информация и съвременни технологии на населението и гостите в града;

ж/културен обмен и интеграция с чужди граждани и общности, трайно уседнали на територията на общината.

Чл 9. Читалището развива следните дейности:

а) урежда и поддържа библиотека, читалня, фото – фоно – филми и видеотеки, създава и поддържа електронни информационни мрежи;

б) развива и подпомага любителското художествено творчество различни изкуства и жанрове;

- в) организира школи, кръжоци, клубове, концерти, представления, празненства, чествания, фестивали, конференции, конкурси и други форми, издава печатни и електронни материали, свързани с неговата дейност ;
- г) организира кино и видеопроекции;
- д) събира, съхранява и разпространява знания за родния край, свързани с историята, културата на района и постиженията на известни личности от града и региона ;
- е) създава и съхранява музейни колекции, при спазване разпоредбите на Закона за културното наследство;
- ж) осъществява обучения на деца, младежи и лица в трудоспособна възраст, професионална квалификация и преквалификация, консултантска дейност;
- з) развива културен, семинарен туризъм в страната и чужбина;
- и) предоставя компютърни и интернет услуги;
- й) извършва консултантска, преводаческа, издателска и информационна дейност;
- к) подпомага личностната и социална реализация, интеграция, обществена и културна изява на деца и младежите със специфични потребности, на хората с увреждания и в неравностойно положение;
- л) развива самостоятелно или в сътрудничество с други организации спомагателна стопанска дейност, в съответствие с действащото законодателство, като използва приходите от нея за постигане на определените от устава цели.

Чл.10. Читалището няма право възмездно или безвъзмездно да предоставя притежавано или ползвано от него движимо или недвижимо имущество за: хазартни игри и нощни заведения; за дейност на нерегистрирани от Закона за вероизповеданията религиозни общности и юридически лица с нестопанска цел на такива общности; за постоянно ползване от политически партии и организации; на председателя, секретаря, членовете на настоятелството и проверителната комисия и на членовете на техните семейства.

### **Глава III: ЧЛЕНСТВО**

Чл.11(1) Читалището има индивидуални , колективни и почетни членове.

(2) Членството в читалището е доброволно.

(3) Членовете не отговарят за задълженията на читалището.

Чл.12. Индивидуалните членове са действителни и спомагателни.

Чл.13 Действителните членове са дееспособни физически лица, които участват в дейността на читалището и плащат редовно определения членски внос, имат право на глас да избират и да бъдат избирани в органите за управление на Читалището.

Чл.14. Спомагателни членове са лица, навършили 14 г., които нямат право да избират и да бъдат избирани в органите за управление на Читалището, но имат право на съвещателен глас при вземане на решения.

Чл.15(1) Колективни членове на Читалището могат да бъдат: професионални организации, културни и образователни институции, сдружения с нестопанска цел в обществена полза, юридически лица, регистрирани по реда на търговския закон.

(2) Колективните членове съдействат за постигане целите на Читалището и обогатяване и поддържане на материалната му база.

(3) Колективните членове на Читалището имат право на един глас при вземане на решения, независимо от броя на членовете им.

Чл.16 (1) Почетни членове на Читалището са български и чуждестранни физически и юридически лица, културни институции и др. подобни, с изключителни заслуги за развитието на читалището и/ или културата в града.

(2) Почетните членове на Читалището се приемат с гласовете на  $\frac{3}{4}$  от Настоятелите на читалището.

(3) Почетните членове имат право на съвещателен глас при вземане на решения.

(4) На всеки почетен член се издава поименна грамота и се вписва в книгата на почетните членове.

Чл.17. (1) Приемът на членове става с писмена молба по образец до Настоятелството на Читалището, като в него изрично молителят посочва вида членство за което кандидатства.

- (2) Читалищното настоятелство се произнася по молбата за членство на първото си заседание.
- (3) Членството в Читалището възниква от решението на Настоятелството и заплащането на първия членски внос. Настоящата разпоредба не се отнася до Учредителите на Читалището.

Чл.18 (1) Членството се прекратява:

1. по писмена молба на члена на Читалището отправена до Настоятелството;
2. при смърт на член физическо лице и с прекратяването на юридическото лице, колективен член на Читалището;
3. при неплащане на членски внос за 1 година в срок до 31.октомври за съответната година;
4. при грубо нарушаване на Устава, уронване на доброто име на Читалището или негови членове и органи, за нанесени материални щети на имуществото на читалището или предоставеното му имущество от трети лица.

(2) В хипотезата на т.3 и т.4 на предходната алинея, изключването на члена става с решение на Общото събрание.

Чл.19(1) Членовете на Читалището имат право:

1. Да избират ръководни органи и да бъдат избирани в тях;
2. Да получават информация за дейността на Читалището;
3. Да ползват с предимство базата му и предоставяните от него услуги;
4. Да внасят предложения за подобряване на дейността му, жалби за нарушения от страна на органите му на законите, този устав и вътрешните правила за работа;
5. Да обжалват решенията на Настоятелството на Читалището пред Общото събрание и съответните съдебни органи в Република България.

(2) Членовете на Читалището са длъжни:

1. Да спазват Устава, решенията на Общото събрание и на Читалищното настоятелство;
2. Да участват в дейностите на Читалището според възможностите си;
3. Да опазват имуществото и да съдействат за неговото увеличаване;
4. Да не уронват доброто име на Читалището, неговите органи и членове;
5. Да съдействат за постигането на целите на Читалището и развитието му;
6. Да заплащат членския си внос редовно в срок до 31 октомври на текущата година;
7. Да участват в органите на управление.

(3) Спомагателните членове имат право:

1. Да участват в Общото събрание с право на съвещателен глас;
2. Да участват в дейностите на читалището;
3. Да отправят предложения до органите на Читалището за подобряване на дейността му;
4. Да бъдат информирани за предстоящи мероприятия и събития, както и да вземат участие в тях.

(4) Спомагателните членове са длъжни:

1. Да участват в дейностите на Читалището;
2. Да не уронват доброто име на Читалището, неговите органи и членове.

Чл. 20 Членството в Читалището е непрехвърлимо. При промяна на представляващите колективното представителство, право да го представлява пред Читалището има физическото лице, което вписано в съответния регистър съгласно законодателството на Република България.

## ГЛАВА IV: ОРГАНИ НА УПРАВЛЕНИЕ

Чл.21 Органи на читалището са: Общото събрание, Настоятелството и Проверителната комисия.

Чл.22 Върховен орган на читалището е Общото събрание. То се състои от всички членове на Читалището имащи право на глас.

Чл.23 Общото събрание:

1. Приема,изменя и допълва устава.
2. Избира и освобождава членове на настоятелството, проверителната комисия и председателя, секретаря и определя броя на членовете на колективните органи.

3. Приема вътрешните актове, необходими за организацията на дейността на читалището.
4. Изключва членове на читалището, по предложение на настоятелството за нарушаване чл.18,ал.1, т.3 и т.4.
5. Определя основните насоки за дейността на читалището.
6. Взема решения за членуване или за прекратяване на членство на читалището в читалищно сдружение или други организации.
7. Приема бюджета на читалището.
8. Приема годишния отчет за дейността на настоятелството и проверителната комисия .
9. Определя размера на членския внос за всяка календарна година, по предложение на настоятелството на Читалището.
10. Отменя решения на органи на читалището, които противоречат на закона, устава или други вътрешни актове, регламентиращи дейността на читалището.
11. Взема решения за откриване на клонове на читалището след съгласуване с общината.
12. Взема решение за прекратяване на читалището.
13. Взема решение за отнасяне до съда на незаконосъобразни действия на ръководството или на отделни членове.
14. Взема решения за извършване на стопанска дейност.
15. Взема решения за извършване на допълнителни вноски за погриване на загубите при приключване на финансовата година.
16. Определя размера на възнагражденията.

Чл.24 Общото събрание може да упражнява и други правомощия, които по закон са възложени на Настоятелството и проверителната комисия.

Чл.25.(1) Решенията на Общото събрание се вземат с явво гласуване и са задължителни за другите органи на читалището.

(2) Действителните и колективните членове могат да се представляват от пълномощници, изрично упълномощени за участие на конкретното общо събрание. Едно лице може да представлява трима члена, като упълномощеното лице следва да е задължително член на Читалището.

Чл.26 Решенията на Общото събрание подлежат на съдебен контрол относно тяхната законосъобразност и съответствие с устава и Закона за народните читалища.

Чл.27 Решенията на органите на читалището, които са взети в противоречие със закона, устава или предходно решение на Общото събрание могат да бъдат оспорвани пред Общото събрание по искане на заинтересованите членове на читалището или на негов орган, отправено в едномесечен срок от узнаването им, но не по-късно от една година от вземане на решението.

Чл.28 Споровете по чл.18 могат да бъдат повдигани пред съда по регистрацията на читалището от всеки негов член или на негов орган, или от прокурора в едномесечен срок от узнаването им, но не по-късно от една година от датата на вземане на решението.

Чл.29.(1) Редовното общо събрание на читалището се свиква от настоятелството най-малко веднъж годишно. Извънредно общо събрание може да бъде свикано по решение на настоятелството, по искане на проверителната комисия или на 1/3 от членовете на читалището с право на глас. Ако в последния случай настоятелството в 15 дневен срок не отправи писмено покана за свикване на общо събрание, то се свиква от проверителната комисия или от една трета от членовете на читалището с право на глас.

- (2) Поканата за общото събрание трябва да съдържа дневния ред, датата, часа и мястото на провеждане на общото събрание и по чия инициатива то се свиква.
- (3) Поканата трябва да бъде получена не по-късно от седем дни преди датата на провеждането срещу подпис лично или по пощата с обратна разписка. В същия срок на вратата на адреса на управление читалището, както и на други общодостъпни места на територията на град Несебър.
- (4) Общото събрание е законно, ако присъствуват най-малко половината от имащите право на глас членове на читалището. При липса на кворум, събранието се отлага с един час по-късно на същото място и при същия дневен ред, след което то се счита

за законно, ако на него присъстват не по-малко от една трета от членовете при редовно общо събрание и не по-малко от половината плюс един от членовете при извънредно общо събрание.

- (5) Споматателните и почетните членове се уведомяват чрез съобщение на електронната страница на Читалището.

Чл.30.(1) Всеки член на общото събрание има право на един глас.

- (2) Член на общото събрание няма право на глас при решаване на въпроси, отнасящи се до :

1.него, неговия съпруг или роднини по права линия - без ограничения, по сребрена линия до четвърта степен, или по сватовство- до втора степен включително;

2.юридически лица, в които той е управител или може да наложи или възпрепятства вземането на решения.

Чл.31.(1) Решенията по член 14, точка: 1, 4, 10, 11 и 12 от Закона за народните читалища се вземат с мнозинство най-малко 2/3 от всички членове. Останалите решения се вземат с мнозинство повече от половината от присъстващите членове.

- (2) С 2/3 от гласовете на членовете на Общото събрание се вземат и решенията по т.15, т....

- (3) По въпроси, които не са включени в обявения в програмата дневен ред, не може да се вземат решения.

Чл. 32.(1) Настоятелството се състои от най-малко 7 члена, избрани за срок от 3 години. Същите трябва да нямат роднински връзки по права и сребрена линия до 4-та степен.

- (2) Настоятелството:

1. свиква Общото събрание;

2. осигурява изпълнението на решенията на Общото събрание;

3. подготвя и внася в Общото събрание проект за бюджет на читалището и утвърждаващата му;

4. подготвя и внася в общото събрание отчет за дейността на читалището;

5. разпорежда се с имуществото на читалището.

6. определя реда и организира извършването на дейността на читалището, включително и тази в обща полза и носи отговорност за това;

7. назначава секретаря на читалището, утвърждава длъжностната му характеристика ;

8. приема членове на читалището по тяхна писмена молба, с която те заявяват, че приемат устава на читалището, че са съгласни с определения от общото събрание членски внос за съответната календарна година. Приемането на нови членове се

извършва най-късно до седем дни преди провеждането на годишното отчетно-изборно събрание на читалището;

9. взема решения за сключване на договори с ръководители, репетитори и други лица, необходими за осъществяване на читалищната дейност;

10. определя и утвърждава размера на месечните хонорари и взема решения за награждаване на ръководители и самодейци;

11. взема решения и утвърждава договори за наем на помещения, собственост на читалището;

12. взема решения за извършване на разходи над 500/петстотин/лв. Тук не се включват разходите за работна заплата, осигуровки и данъци.

13. взема решения по всички въпроси, които по закон или съгласно устава не спадат в правата на друг орган, както и възложените му изрично с решение на Общото събрание.

- (3) Настоятелството може да взема решения, ако на заседанието присъствуват повече от половината от неговите членове. На събранието с право на съвещателен глас присъства и Председателят на Проверителната комисия.

- (4) Присъстващо е и лице, с което има двустранна телефонна или друга връзка, гарантираща установяване на самоличността му и позволяваща участието му в обсъждането и вземането на решения. Гласуването на този член се удостоверява в протокола от председателстващото заседание.

(5) Настоятелството взема решенията си с мнозинство повече от половината от членовете си, а решенията по чл.24, ал 2, т. 5 и т. -единодушно.

(6) Настоятелството провежда редовни заседания най-малко 12 пъти годишно.

Член 33.(1) Председателят на читалището е член на настоятелството и се избира от Общото събрание за срок от 3 години.

(2) Председателят:

1. организира дейността на Читалището съобразно закона, устава и решенията на общото събрание;
2. представлява Читалището;
3. свиква и ръководи заседанията на настоятелството и председателствува Общото събрание;
4. отчита дейността си пред Настоятелството;
5. сключва и прекратява трудовите договори със служителите, съобразно с бюджета на Читалището и въз основа решение на настоятелството.

Чл. 34(1) Секретарят на читалището се назначава от Общото събрание. Той не може да бъде в роднински връзки с членовете на Настоятелството и на Проверителната комисия по права и по сребрена линия до четвърта степен, както и да бъде съпруг/ съпруга на председателя на читалището.

(2) Секретарят:

1. организира изпълнението на решенията на Настоятелството, включително решенията за изпълнението на бюджета;
2. ръководи текущата – основна и допълнителна дейност на читалището;
3. отговаря за работата на щатния и хонорувания персонал;
4. представлява читалището заедно и поотделно с председателя

Член 35.(1) Проверителната комисия се състои най-малко от трима члена, избрани за срок от три години.

(2) Членовете на Проверителната комисия не могат да бъдат лица, които са в трудово-правни отношения с читалището или са роднини на членовете на настоятелството, на проверителната комисия, на председателя или секретаря по права линия, съпрузи, братя, сестри и роднини по сватовство от първа степен.

(3) Проверителната комисия осъществява контрол върху дейността на настоятелството, председателя и секретаря на читалището, по спазване на Закона, Устава и решенията на Общото събрание, като има право:

1. Да оспорва актовете на Настоятелството пред Общото събрание, по отношение на тяхната законосъобразност, съответствие с устава и решенията на Общото събрание.
2. Да прави мотивирани препоръки до Настоятелството, Председателя и секретаря с оглед подобряване на дейността им и съответствието и със закона, устава и решенията на Общото събрание.
3. При констатирани нарушения, да уведомява Общото събрание и съответните държавни органи.

(4) Проверителната комисия взема всички свои решения с обикновено мнозинство.

(5) Председателят на Проверителната комисия се избира от Общото събрание.

Чл. 36 За членове на Настоятелството, Проверителната комисия и Секретар на читалището не могат да бъдат избирани лица, които са осъждани на лишаване от свобода за умишлени престъпления от общ характер.

Чл. 37. Членовете на настоятелството, включително председателят и секретарят, подават декларации за конфликт на интереси при условията и по реда на Закона за предотвратяване и разкриване на конфликт на интереси.

Чл.38 При прекратяване на членство в Читалището или трайна фактическа невъзможност на лице, участващо в Настоятелството или Проверителната комисия, Председател или Секретар се избира от Общото събрание друго лице с мандат до изтичане на мандата на съответния орган.

## ГЛАВА V: ИМУЩЕСТВО И ФИНАНСИРАНЕ

Чл. 39 Имушеството на Читалището се състои от право на собственост и от други вещни права, вземания, ценни книжа, авторски и сродни права и безвъзмездно предоставени за ползване имущества.

Член 40 Читалището набира средства от следните източници:

- а) членски внос;
- б) културно-просветна и информационна дейност, включително организиране на курсове, обучения, семинари и конференции;
- в) субсидия от държавния и общинския бюджет;
- г) наеми от движимо и недвижимо имущество;
- д) приходи от стопанска дейност, предвидена в настоящия устав;
- е) дарения, спонсорства и завещания;
- ж) други приходи, незабранени от закона.

Член 41 Всички членове на читалището дължат годишен членски внос, който се определя от Общото събрание и бива:

- а) индивидуален;
- б) колективен.

Чл.42(1) Бюджетът на читалището се формира от съвкупността на всички приходи по чл.40.

(2)Счетоводната отчетност се води съгласно Закона за счетоводството.

Член 42. При приключване на счетоводния баланс със загуба Общото събрание може да вземе решение за допълнителни вноски на членовете за покриването и с квалифицирано мнозинство от 2/3 от присъстващите.

Член 43.(1) Читалището не може да отчуждава недвижими вещи и да учредява ипотека върху тях.

(2) Движими вещи могат да бъдат отчуждавани или залагани, бракувани или заменени само по решение на Настоятелството.

Чл. 44 Недвижимото и движимо имущество, собственост на Читалището, както и приходите от него не подлежат на принудително изпълнение, освен за вземания, произтичащи от трудови възнаграждения.

Чл.45.(1) Настоятелството изготвя годишния отчет за приходите и разходите, който се приема от Общото събрание.

(2) Отчетът за изразходваните от общинския бюджет и държавния бюджет средства се представя в Община Несебър.

Чл. 46. (1) Председателят на читалището ежегодно, в срок до 31 октомври, представя на кмета на община Несебър предложение за дейността на читалището през следващата година.

(2) Председателят на читалището представя ежегодно до 31 март пред кмета на общината и общинския съвет доклад за осъществените читалищни дейности и за изразходваните от бюджета средства през предходната година.

Чл. 47(1)Читалището извършва следната допълнителна стопанска дейност:

1. осъществява социални дейности и услуги, подпомагащи лица и семейства, както и такива, свързани с отглеждането, възпитанието, обучението и уплътняването на свободното време на деца и млади хора, във връзка с осъществяване на предмета си на дейност;
2. осъществява обучения на деца, младежи и лица в трудоспособна възраст, професионална квалификация и преквалификация, консултантска дейност;
3. развива издателска дейност;
4. развива културен и семинарен туризъм в страната и чужбина.

(2) Читалището няма да извършва стопанска дейност, която не е свързана с предмета на основните дейности, предвидени в настоящия Устав и ще ползува приходите от нея само за постигане целите на читалището.

(3) Извършването на дейностите по ал.1 се подчинява на условията и реда, определени със законите, които ги регулират.

(4) Читалището не разпределя печалба.

Чл. 48(1) Читалището може безвъзмездно да разходва имуществото и да осъществява дейността, насочена за реализиране на целите, определени по реда на този устав и ЗЮЛНЦ.

(2) За безвъзмездното разходване имуществото на читалището по чл. 41, ал. 3 ЗЮЛНЦ Общото събрание взема мотивирано решение с квалифицирано мнозинство 2/3 от всички негови членове.

(3) Читалището подбира лицата и начина на тяхното подпомагане в зависимост от целите и финансовите си възможности съгласно обявения ред и правилата за осъществяване на дейността.

(4) Читалището не може да сключва сделки с лицата по чл. 41, ал. 3 ЗЮЛНЦ, както и с юридически лица, в които посочените лица са управители или могат да наложат или възпрепятстват вземането на решения, освен ако сделките са в очевидна полза на читалището или са сключени при общи условия, публично обявени.

Чл. 49. Общото събрание и настоятелството водят книги за протоколите от всички проведени заседания. Председателстващите заседанията и лицата, изготвили протоколите, ги удостоверяват с подписите си и отговарят за верността на съдържанието им.

## ГЛАВА VI :ПРЕОБРАЗУВАНЕ И ПРЕКРАТЯВАНЕ

Чл. 50. Читалището не може да се преобразува в юридическо лице с нестопанска цел за осъществяване на дейност в частна полза.

Чл. 52.(1) Читалището може да бъде прекратено по решение на общото събрание, вписано в регистъра на Окръжен съд. То може да бъде прекратено с ликвидация или по решение на окръжния съд ако:

1. Дейността му противоречи на закона, устава и добрите нрави;
2. Имуществото му не се използва според целите и предмета на дейността на читалището;
3. Е налице трайна невъзможност читалището да действа или не развива дейност за период от две години; в тези случаи министърът на културата изпраща сигнал до прокурора за констатирана липса на дейност на читалището;
4. Е обявено в несъстоятелност.

(2) Прекратяването на читалището по решение на окръжния съд може да бъде постановено по искане на прокурора, направено самостоятелно или след подаден сигнал от министъра на културата.

(3) Прекратяването на читалището по искане на прокурора се вписва служебно.

Чл.53.(1) При прекратяване на читалището се извършва ликвидация, за която се прилагат разпоредбите на Търговския закон.

(2) Ликвидацията се извършва от настоятелството, а в случаите на член 13, ал.4 и чл.14, ал.3 ЗЮЛНЦ, ликвидаторът се определя от Окръжен съд Бургас.

(3) Ликвидаторът е длъжен да удовлетвори кредиторите на читалището от наличните парични средства, а ако това е невъзможно – чрез осребряване първо на движимото и едва след това на недвижимото имущество на читалището. Той няма прво по какъвто и да е начин да прехвърля имущество на лица по чл. 43, ал.2 ЗЮЛНЦ.

Чл. 54 Имуществото, останало след удовлетворяване на кредиторите, се предоставя по следния ред:

1. На друго народно читалище със същите или близки цели до тези на прекратеното читалище, което е определяемо според разпоредбите в устава.
2. Ако подобно определяне липсва в устава, имуществото се предоставя на читалище, определено с решение на Бургаски Окръжен съд.
3. Ако имуществото не бъде предоставено по този ред, то се предава на Община Несебър, като тя е длъжна да го предостави за извършване на читалищна дейност, която е възможно най-близка до тази на прекратеното читалище.

## ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§1. Този устав е приет на Общо събрание на Народно читалище „Месемврия 2015“

§2. За неуредените в този устав случаи, както и относно тълкуването и прилагането на неговите разпоредби, се прилагат разпоредбите на ЗЮЛНЦ и ЗНЧ. Разпоредбите на този устав, в случай, че противоречат на закона, се заместват по право от повелителните му правила.